

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

«Του βίνκας». — «Ο Μαραθώνιος δρόμος»

Ένα ακόμα δράμα μεσ' τὰ τόσα άλλα απ' τὴν ἀστείρευτη πηγὴ πού πότισε τὴ δραματικὴ μανία τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Ὁλόκληρη ἡ ἀμαρτωλὴ Βυζαντινὴ ἱστορία με' τοὺς τραγικούς της ἔρωτες, τίς σκοτεινὲς φιλοδοξίες, τίς συνωμοσίες καὶ τίς αἰώνιες ἔχτρες παρουσιάζει πλῆθος ἀπὸ ἐτοιμῆς τραγωδίας πού δὲν ἀπαιτοῦνε γιὰ ν' ἐνεδαστοῦν στὴ σκηνὴ ἄλλο ἀπὸ μιὰ σύντομη περιδιάβαση μέσα στὶς σελίδες τῶν ἱστορικῶν καὶ τῶν χρονολογικῶν τῆς ἐποχῆς, καὶ ἀπὸ τὴ σχετικὴ ἐπιτηδεσιότητα στὸ φτιάξιμο ταμπουρικῶν μέτρου πού νὰ κουνουρίζει στ' αὐτιά τῶν θεατῶν τὰ ντενεκεδένια κουνουδιὰ. Μὲ τέτοια προσόντα μᾶς ξεφούρνισε σωρὸ τραγωδίας ἡ τρισαμαρτωλὴ αὐτὴ ἱστορία πού χρησίμευε ἕναν καιρὸ καὶ γιὰ μοναδικὸ εἰσιτήριο στοὺς μακαρίτικους Λαοσάνειους διαγωνισμοὺς, ἀπ' ὅπου πάλι οἱ δαφνοστεφάνωτοι ποιητῆς! πηδοῦσαν στὶς διάφορες καλοκαιρινὲς μπαραγῆς. Οἱ τραγικῆς, φανταχτερές καὶ μεγαλόπρεπες σκηνές τῶν φόνων καὶ τῶν ζεφρονισμῶν πού σὲ κάθε βήμα ἀπαντοῦμε στὶς Βυζαντινὲς αὐλὲς βαλθῆκανε στὸ θέατρο με' τὴν πιὸ κρύα καὶ ξερὴ δηγηματικότητά, χωρὶς καν' ἕνος δραματικῆς τέχνης, ἢ Βυζαντινῆς πνεύσης με' τὸ ἀπαίσιο σάβανο τῆς μοῦσας γλώσσας, καὶ με' τὸ νερούλιασμένο πλέξιμο τοῦ στίχου καὶ τοῦ ρυθμοῦ τὸ κουντισιμένο ὄργανετο. Ὅλοι φαίνεται ἐνομιζαν καὶ νομίζουν ὅτι ὅσο τραγικώτερα θέματα καταπιαστοῦνε τόσο συγκινητικώτεροι καὶ θρηπτερότερο' θὰ γίνουν καὶ δὲ μποροῦνε νὰ καταλάβουν ὅτι τὸ τραγικὸ γιὰ νὰ φανῆ τέτοιο θέλει τεχνίτη μεγάλο καὶ ὅτι ὅσο πιὸ μέγεθος ἔχει ἡ ὑπόθεσις τόσο πιὸ δραματικὸ μέγεθος πρέπει νὰ ἔχη ὁ ποιητῆς. Ἀλλ' ὡς κατανοῦνε ἀπὸ τραγικοὶ γελοιοὶ καὶ ἀπὸ συγκινητικοὶ ἀστεῖς. Ἄν ἕνας Βερναρδάκης ξεχώρισε σὲ μερικὰ του ἔργα τὸ ξεχώρισμά του δὲ στάθηκε ἀρκετὰ σημαντικό γιὰ νὰ σημειώσῃ κανεὶς σταθμὸ φωτεινὸ στὴν ἱστορία τῆς φιλολογίας μας. Στ' ἀδύνατα χέρια τῶν Ρωμίων συγγραφέων ἦταν ἀδύνατο νὰ μαλαχθῇ ἡ γεμάτη ἀπὸ πάθ' καὶ κίματα μεσαιωνικὴ μας ἱστορία. Ἡ τραγικὴ Μοῦσα πού σίγουρα θὰ διάβηκε ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα ζητοῦσε ἕναν Αἰσχύλο ἢ ἕνα Σαίξπηρ γιὰ ν' ἀγκαλιόσῃ, καὶ μόλις ἀντίκρουσε τὴν ἀτελείωτη σειρὰ τῶν δυστυχισμένων καλαμαράδων τὸ βάλε στὰ πόδια ἢ φτωχά!

*

Ἄν τὸ «Του βίνκας» τοῦ κ. Πολέμη εἶναι τὸ καλύτερο απ' τὰ ἔργα του ἢ ἂν εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὸ Βελισσάριο τοῦ Δημητρακοπούλου, αὐτὸ βέβαια δὲ σημαίνει ὅτι τὸ δράμα ἔχει τὰ στοιχεῖα πού χρειάζονται γιὰ νὰ ζήσει περισσότερο ἀπὸ τρεῖς ὥραιες καλοκαιρινὲς νύχτες. Στὸν κ. Πολέμη ἀναγνωρίζουμε τὴν εὐλιχνεία τῆς τέχνης του πού ἴσως ἴσως σὲ πολλοὺς ἄλλους μᾶς εἶναι δύσκολο νὰ πιστέψουμε. Βλέπουμε φανερά ἀκόμα πόσο προσπαθεῖ νὰ φανεῖ ἀνώτερος απ' τὸν ἑαυτὸ του. Νὰ φτιάξῃ σκηνὲς καλές, νὰ χαράξῃ δυνατοὺς καὶ ζωντανούς χαραχτήρες, νὰ σκορπίσῃ ποίηση καὶ ζωή. Κ' εἶν' ἀλήθεια πῶς δὲν τὸ κατορθώνει, ὁ ἀγωνίας του ὅμως αὐτὸς μᾶς συγκινεῖ ὅσο ἡ προσπάθειά του δυνα-

μώνει, καὶ ὅσο μᾶς ξεσκαπάζεται ἡ ἀγωνία τοῦ συγγραφέα πού βάζει ἕλα του τὰ δυνατὰ νὰ φτάσῃ κάπου καὶ δὲ μπορεῖ. Τὸ εἶπαμε καὶ πρὶν, μόνο ἡ εὐλιχνεία τοῦ ποιητῆ μπορεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἔργο του, εὐλιχνεία πού φτάνει νὰ βάλῃ σ' ἀρμονία τὴ γλώσσα του με' τὴ ψυχὴ του περιφρονώντας τοὺς ἀστεῖους στοχασμοὺς μερικῶν ὅτι στὴν τραγωδίαν μόνο ἡ ἀρχαιοπρεπὴς ταιριάζει.

*

Ἴσως ἂν ἡ πρωτότυπη φάρσα τοῦ κ. Μωραϊτίνου εἶχε ἄλλον τίτλο καὶ φυσικὰ ἄλλο θέμα καὶ ἂν καταφέρνε πάλι νὰ σκορπίσῃ τὸ ἴδιο πνεῦμα πού σκόρπισε καὶ στὸ «Μαραθώνιο δρόμο» τότε δὲ θὰ εἶχαμε τ ποτα νὰ πούμε παρὰ νὰ τὸν συχαροῦμε γιὰ τὴν ἐπιτυχία του. Μὰ τὸ ἔργο ἔχει τίτλο καὶ θέμα πού μᾶς κάνει πολὺ ἀπαιτητικούς. Ὁ πανζουρλισμὸς τῶν ἀγῶνων με' τὰ περίεργα, τὰ ἀστεῖα, τὰ ἐξωφρενικά του ἀπὸ καιρὸ ζητάει μιὰ δυνατὴ καὶ γεμάτη σάτυρα. Τέτοιο πρᾶμα τὸ κατάφερε ὁ κ. Μωραϊτίνου; Εἶναι ζήτημα. Τὸ ἔργο του φάρσα δὲν εἶναι, ἀφοῦ πλοκὴ καμμιὰ δὲν ἔχει, μὰ πάλι γιὰ ἐπιθεώρηση εἶναι πολὺ φτωχὴ. Δὲν κλείνει παρὰ ἐλάχιστα πρᾶματα. Ὅσα ὅμως βάζει στὴ σκηνὴ ἔχουν καὶ ἀρκετὸ πνεῦμα καὶ νοστιμογραμμῆνα εἶναι. Γιὰ ἕνα ἀκόμα μπορεῖ νὰ τὸν κατηγορήσῃ κανεὶς. Ὅτι δὲν προσπαθεῖ νὰ κολάσῃ καθόλου τίς τεράστιες ἀπιθανότητες πού πλημμυρίζουν τὴ φάρσα του. Κι' ἐπιτρέπεται βέβαια ἡ οἰκονομία χρόνου καὶ περιστάσεων μὰ (ἴσα με) κάποιον σημείο. Δὲ θὰ ἦταν ἀσχημο νὰ βγάλῃ καὶ κατ' παμπάλαια δημοσιογραφικὰ ἀστεῖα σὰν τῶν τροχοδρόμων κτλ. Καθὼς κ' ἡ λύση πού δὲν κάνει τὴν προεπιμένη ἐντύπωση, θέλει διόρθωμα.

Τέλος πάντων ἂν περιποιηθεῖ λίγο τὸ ἔργο του βγάζοντας μερικὰ πρᾶματα καὶ προστίτοντας ἄλλα δὲν εἶναι ζήτημα πῶς θὰ γείνει μιὰ ἀπὸ τῆς δύο τρεῖς νοστιμοφτιαγμένους φάρσας πού ἔχουμε.

Ἀπὸ τοὺς ἡθοποιούς ὁ κ. Παλιμύρας ἔπλεσε ἕνα χαριτωμένο τύπο γκαρσονιῶ καὶ ὁ κ. Σαγιώρ ἕναν εὐθυμότατο δρομέα.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ

«ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ»

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ἔνας ὄρατος τύπος κ' ἕνας φίλος του κουδεντιάζουν στὸ καφενεῖο τὸ βράδυ.
 Φίλος. — Γιὰ δὲς τί νόστιμη εἶναι αὐτὴ πού ἀνεβαίνει τώρα στὸ πεζοδρόμιο, ντυμένη με' γοῦστο, περπατᾷ με' χάριν.
 Ὁρατός. — Φίλε μου, δὲ μου κάνουν ἐντύπωση ἀπὸψε οἱ γυναῖκες. Πέρασα ἕνα ἀπόγεμα τόσο θαυμάσιο...
 Φίλος. — Μπᾶ, γιὰ λέγε.
 Ὁρατός. — Σ' ἕνα κομψὸ σαλονάκι με' μιὰ χαριτωμένη διαβολικὴ γυναῖκα.
 Φίλος. — Ἐμπρός, συνέχισε.
 Ὁρατός. — Μελοχρινὴ, μαλλιά μαῦρα, μάτια μαῦρα πού πετοῦν σπύδες.
 Φίλος. — Τέτιες μ' ἀρέσουν. Καὶ δὲ μου λές τί εἶναι αὐτὴ; — Παντρεμένη; χήρα; ζωντοχήρα;
 Ὁρατός. — Αὐτὸ εἶναι τὸ κακὸ, παντρεμένη. Ὁ ἀντρας της ἦτον ἐξω γιὰ δουλειά.
 Φίλος. — Καὶ σὺ;
 Ὁρατός. — Οὐφ! Δὲν ξέρεις πῶς ἀγαπᾷ ἡ μικρούλα μου τὴ φιλολογία...
 Φίλος. — . . . καὶ σένα.
 Ὁρατός. — Σετρελλωμένη με' τὸ Νίτσε.
 Φίλος. — Καὶ δὲ ζηλεύεις; . . . Ἄς εἶναι μ' ὄλο της

τὸ ντισιμό δὲν εἶναι τόσο σκληρὴ.
 Ὁρατός. — Ἴσως, γιατί θαρρῶ πῶς δὲν τὸν διάδασε ποτέ.
 Φίλος. — Ἐχεις δίκιο. Βέβαια στὴν Ἀθήνα ντισιότης εἶναι ὅποιος θαυμάζει τὸ Νίτσε χωρὶς νὰ τὸν ἔχει ξεφυλλίσει.
 Ὁρατός. — Περισσότερο ὅμως τὴν ἐνδιαφέρει τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.
 Φίλος. — Δικὴ σου ἐνέργεια θὰ εἶναι.
 Ὁρατός. — Ἐ, φυσικά... Καὶ παρακολουθεῖ τὸ ξετύλιγμα με' ἀγωνία.
 Φίλος. — Μὲ ἀγωνία, ἔ; Ἐξοχα.
 Ὁρατός. — Ναι με' ἀγωνία...
 Φίλος. — Εἶσαι τυχερός, καμμένε.
 Ὁρατός. — Τυχερός. Ἀλλὰ μόνο στὸν ὕπνο μου.
 Φίλος. — Ὅστε δὲ αὐτὰ εἶταν ὄνειρο;
 Ὁρατός. — Ναι, σοῦ εἶπα.
 Φίλος. — Ἐσεῖς εἰ ὄμορφοι ἔχετε ἐπιτυχίες διὰν κοιμάστε.
 Ὁρατός. — Μὴν κοροϊδεύεις.
 Φίλος. — Καὶ ἡ κόρη τῶν ὀνειρῶν σου ποια εἶταν;
 Ὁρατός. — Τὴ λὲς, καμμένε. Μπορῶ νὰ ἐκθέσω μιὰ γυναῖκα;

ΑΓΑΘΟΥΛΗΣ

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΚΕΝΤΗΤΟ ΦΟΡΕΜΑ!

Ἡ ὄμορφη Ἀνετούλα!
 Τὴν ἐπερίμεναν καθὲ πρωὶ τὰ ἐμποροπαῖδα στὴν πόρτα τῶν μαγαζιῶν νὰ τὴν δοῦνε πού περνοῦσε νὰ πάει στὴ μοδίστρα της.
 Νὰ δοῦνε τὰ γαλάζια γλυκὰ μάτια της, τὰ πλούσια ξανθὰ μαλλιά της, τὰ ρόδινα μαγουλάκια της, τὸ χαριτωμένο της κορμάκι.
 Νὰ τῆς πῶνε δειλὰ δειλὰ ἕνα σιγαλὸ καλημέρα, νὰ πάρουν μιὰ κίθια ματιά της, καὶ κάποτε καμμιὰ γρήγορη ντροπαλὴ κοκκινάδα ἀπὸ τὰ ἀφράτα μαγουλάκια της.
 Τὴν ἐσυλλογιζόνταν ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ τὸ βράδυ τὴν ἐκαρτεροῦσαν πάλι πού θὰ γύριζε σπῆτι της.
 Μόλις εἶχε κλείσει δεκατέσσαρα ὁροσάτα χρόνια! Σ' ἕνα στενὸ δρόμο μακρυσιμένης γειτονίας εἶτανε τὸ σπῆτι της ἕνα χαμηλὸ φτωχόσπιτο με' δύο παράθυρα κόκκινα, καὶ στὴ μέση μιὰ ξεβαμμένη πόρτα.
 Ἐν' ἀπόγεμα κυριακάτικη καθόταν στὸ παράθυρό της, φοροῦσε μιὰ τριανταφυλλένια ποδιὰ, καὶ μιὰ τριανταφυλλένια κορδέλλα στὰ πλούσια ξανθὰ μαλλιά της.
 Καθὲ διαβάτης ἐρίχνε τὰ μάτια του στὴν ὄμορφη Ἀνετούλα, καὶ γύριζε ὅσο νὰ στρίψει τὸ δρόμο γιὰ νὰ τὴν ξανακεῖ πολλές φορές ἀκόμα.
 Ἐδιάβηκε καὶ μιὰ πλούσια κυρία με' τὴν κόρη της κοπέλα καὶ αὐτὴ πού εἶχε τὰ χρόνια τῆς ὀμορφῆς Ἀνετούλας.
 Τὴν ἐγνώριζαν ἰστάθηκαν στὸ παράθυρό της καὶ τὴ χαιρετήσανε.
 Τὰ μάτια τῆς Ἀνετούλας ἔπεσαν ἀπάνου στὴν τουαλέτα τῆς πλούσιας κοπέλας.
 Ἀστράφανε ἀπὸ ζήλια καὶ ἀπὸ λαχτάρα.
 Εἶταν ἕνα φορέμα κάτασπρο κεντημένο παντοῦγιματό ἀπὸ στρογγυλὲς τρυπίτσες, γιφλάντες, κλαριά, λουλουδάκια. Τὸ εἶχε φέρει ἀπ' τὸ Παρίσι.
 Ἡ Ἀνετούλα τὸ κοίταξε μ' ἕνα πόθινο πείσμα. τὸ μελετοῦσε ἤθελε νὰ τὸ ζουγραφίσει μεσ' τὴν ψυχὴ της, νὰ κλέψῃ τὴν τέχνη του.
 Νὰ μποροῦσε καὶ αὐτὴ ν' ἀποχτήσῃ ἕνα ὄμοιο πῶσο θὰ φαινόταν ὀμορφότερη μ' ἕνα τέτοιο φορέμα!